

СПОРТ
ГалгӀайчера школьника,
Якуте дайихъча
лоӀамеча латара,
котало яккхар

16

САГА ДУНЕ
Къаман духъа
къахъегам

10

СЕРДАЛО

1923 100 лет 2023

WWW.SERDALO.RU

ПАЛГӀАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№25 (12552)
Альгинга бутт,
7 ди, 2022 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

12+

ЮКЪАРЛО
ГалгӀайчен
премьер-министра
дийцар Кавказ
РФ кулгалхошца
республика керттера
декхараш

2

ЭКОЛОГИ
Мехкара Ӏалам
лорадара тӀахъех
бахархой

4

КЕРТТЕРА ДИ
ГалгӀайче кийчлуш я,
гӀалгӀай паччахъалкхен
98-шу дизара ди дезде

5

ГИШЛОШ ЯР
250 бера лаьрхӀа, керда
ишкол йотта йолаяь
Шолжа-пхъе

8

НАВКЪАШ
Навкъай хъал дика
долча регионашта юкъе
яхай вай республика

9

www.serdalo.ru @gserdalo vk.com/gserdalo Дзен сердало

Далла ловрг
Гурба — бусалба наьха
дезагӀа дола цӀай

12

**Къахъегаман
сийле**

Республика 30-шу
дизара йолча
майдилгашца
белгалбир «Сердало»
газета къахъегамхой

7

ГалгIайчен ТIой-Юрта даькъа тIара больница хьалъе йолаяьй

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгIайчен ТIой-Юрта «ТIой-Юртар даькъа тIара больница (ГБУЗ)» хьалъе йолаяьй, аьнна хоам бир «Сердало» газетата, ГалгIай Республика Гишлон Министерстве.

«Ханзарча хано дIадеххача бесса йола, лорий урхале хьалъеш я «УнахIено дегIайоалаяр» яхача къаман проектах. Цу больнице 60 сага лаьрхIа Ювижа дарба де таро а хургья, цул совгIа, 100 саг тIаэцаш йола график а хургья. Гишлон балхаш доахаш бохк «Маяк» ООО гишлонхой а говзанчаш а. Контрактах оттабаь мах ба 246 миллион сом», — йоах хоамо.

Йоккхача диазза вIаштарьяьча гишлон чу хургья: керда медицински оборудовани чулатта кабинеташ, палаташ, цига дарба де таро хургья унахошта эшаш мел дола хьалаш а долаш.

Цу тайпара гишло хьалъяро таро хулийтаргья хало а йоацаш лорашкара эшаш дола дарба де а, иштта дикача хьалашка хила а шоаш дарба деш болча юкъа. Уж деррига балхаш, хьатIадоагIа шу чакхдоалаш, кхоачашдаь даха лерхI.

ГалгIайчен премьер-министра дийцар Кавказ РФ кулгалхошца республика керттара декхараш

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгIайчен премьер-министра Слостенин Владимира Кавказ. РФ кулгалхочун ГIончаца, Андрей Цемаховичаца

вIашагIкхетар долча хана, дийцар, региона эгтара лоархIамерIа йола инвестице проектах маьхал яхарах, аьлар «Сердало» газетата ГалгIай Республика Правительстве пресс-служба.

Цига, иштта, дийцар юкъе доаладанза диссар а, маьхал яханза йисса ГалгIайчен инвестиционни проектах латташ дола балхаш, уж проектах вIашагIехкаяр РФ Правительства Председателя

Новак Александра.

Хоам бу, къаьстта терко тIаяхийтар, ГалгIай Республика, иштта российский йоккхача корпорацията юкъе айхха бувзам лелабара.

ГалгIайчен Правительстве бахархой тIайцар

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгIайчен премьер-министра Слостенин Владимира бахархой тIайцар, цига региона бахархошца къамаьл хилар цун, царна юкъе бар: Сийлахь-Даймехка тIема ветеранаш, Афганистане хиннараш, дукха дезал бараш, аьнна хоам бир, «Сердало» газетата региона министрий кабинетта пресс-служба.

Хоам бу, цу меропрियе дакъалоацаш хиннача бахархой хаттараш тайп-тайпара дар, цхьабарий къаьстта шоай хаттар дар, шоллагIабарий юкъарлонна хаттар дар.

Слостенин Владимира дика ладийгIар хаттарашка, цул тIехьагIа уж доагIа доагIа дIахьожадир. ХIара хаттараш ший къаьстта дола декхар тIадиллар, региона бахархошта кувлаш дар белгал а деш.

Цо аьлар, уж декхараш кхоачашдара, бахархошта шийна могачох новкъостал дергда аьнна.

ГалгIай Парламента депутаташа дийцар, республике, эскаре Iамалде тIахьехаш йола компани дIаяхьарах

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгIайчен Парламента депутаташа дийцар, республике, призывной компани дIаяхьарах лаьца. Халкъа Гулламе заседани дIайихьар кагийбарашта тIема-патриотически кхетамбалара, цига кулгалдеш вар, ГалгIай республика Халкъа Гуллама депутат, балха тоаба кулгалхо, Олиганаякъан Бадруддин.

Совещане дакъалоацаш бар: Халкъа Гуллама депутаташ, ГалгIай Республике ГIолла тIема Iамал дара кийчонна отделене кулгалхо Паьнажанаякъан Рамзан, ГалгIай Республика ДОСА-АФ кулгалхо Паьнажанаякъан

Мухьмад, кагийбарашта граждано-патриотически кхетамбалара Комитета отдела кулгалхо Угурчанаькъан Тимур.

Цига дийца дош дар, эскаре Iамал дара тIахьехаш йола компани лерттIа дIаяхьар, иштта кагийбарашта тIема-патриотически кхетамбалара болх дIабахьар.

Кхетаче дIайолалаш, балха тоаба кулгалхочо, Халкъа Гуллама депутата Олиганаякъан Бадруддина дийцар, республике ГIолла, бекарга бетта цхьоалагIа дийнахьа денза эскаре Iамалдара тIахьехаш йола компани дIайолаенна хиларах, из йистегаргья кIимарса бетта 15-ча дийнахьа.

«Даьхен герзах дизача низай мулгарашка Iамалдар, масса-

за а хиннад доаккхалдеш наха юкъе. Вай эскар а цун бIухой а, массаза а, халкъа хьамсара а безаш а хиннаб. Цхьабакъда, цун хьалаш тIехьарча хана массехк тоалуш латташ дале а, Iамалде эскаре ухараш юхабоалш латт, цудухьа кердабаккха беа тIахьехара компани болх», — аьлар Олиганаякъан Бадруддина.

Балха тоаба доакъашхочо, Халкъа Гуллама депутата, Дидиганаякъан Ахьмада белгалдир, карарча шера, призывной компани лерттIа дIахьош ца хилар. Цо яхачох, из дувзадена да, Украине латта чоалхане тIема хьал бахьан долаш, данана кхер шоай дезалхо цига дIавигар.

Ший аргIах, кийчон а

тIахьехама а отдела кулгалхочо, Паьнажанаякъан Рамзана белгалдир, эскаре Iамалдара тIахьехача нахах, цхьа саг цига дIавугаргвац аьнна. ТIахийханах, чурча тIема округа эскарашка, Iамалдеш хургба.

Иштта дийцар, Эбарг-Юртарча 503 мотострелкови полка ларда тIа, контрактах, ГалгIай, ший цIи йола полк вIашагIайоллаш хилар.

Кхетаче йистейолаш заседане доакъашхоша, вай мехкахошта — призывникашта ловца баьккхар, цар Герзах дизача низашка дика Iамалдара, шоай Даьхе, къаман махбараш лерттIа лорадара, уж могашмаьрша болаш, шоай дезале юха цIабахкара тIехьа.

Илдарха-Галий тIара кьоаной даькьала бийцар

Берданаькьан Лорс

Илдарха-Галий тIа ба- хача Даканаькьан Хьусе- нии Зурабанаькьан Хьа- вайи, укх шера, 90 шу дуз. Россе президента, цу ханага кхаьча нах даь- кьала бувцаш, шийгара каьхат дайт массе хана.

Пхьерча мэреца болх- лой баькхар, боккхача наха из каьхат даьхаш. Даьссача кулгашца ха яха нах болча хьоашал вар вай кьаман Iадатех хоза доацаш хила- ра тарра, Илдарха-Галий тIарча мэро Осканаькьан Мухьмад-Башира дайт, сомаехи мерзача даарехи диза дола тускар Iооттадир цар кьоаношта хьалхашка. Хьусени Хьавайи чоагIа хо- захеташ бар шоаш лаьрхIа, дагабеца. Хозача дешаш- ца, доккха баркал аьлар цар шоай терко яьчарна.

Ишколаш тоаеш йолча Федеральни программа юкье бахар, вай мехкара, 50 дешара кхуврч

Газданаькьан Ахьмад

Россе просвещене министр волча Кравцов Сергея кулгалдеш дIайихьача, ерригача россе кхетаче дакьа лоацаш хилар, дешареи Илманеи ми- нистерства кулгалду, Боканаь- кьан Аьсет. Видеоконференци

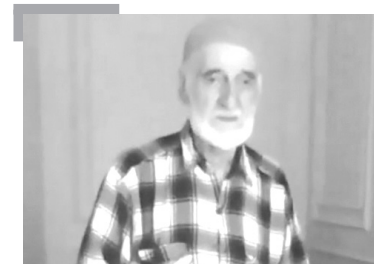
гIолла дIаяхар, из йоккха кхе- таче. Дувца оттадаь керте- ра дош, ишколаш тоае езача, доккхача белхашца дувзаден- на дар.

«Укх шера, вай мехкара 13 ишкол доккхача балхаш- ца тоаеш латт. Тховнаш, юкье

ера пенаш, кIалара кийле, иштта, кхьдараш кердаоахаш дIахьош ба болх. ХьатIадоагIача шера, цу программа юкье хьор- гья кхы а 10 ишкол. Еррига а тоае лерхIараш 50 ишкол я.

Iаьдалгахьара доккха гIо да из дешара кхуврчашта. Керда- ча ишколашка, дешара хьал а

дикагIча хьале тоалургда, хIана аьлча, дешарахоштеи хьехар- хоштеи духьала лаьтта дуккха кхоачамбоацараш юстародо- харгда цу гIулакхо. Тахан лакха тIахьожам болаш, даьхьош да из гIулакх», — аьлар тха газета- га Боканаькьан Аьсета.

ГIалгIайче 90-шу дузаш даькьал вийцар, Сийлахь- Боккача Даьхен тIема, чура доакьашхо

Султыгнаькьан Йоакьан

Тахан, Ильясанаькьан Мусса — Боккхача тIема, чура доакьашхо, ше 90-шу дузаш даькьал вувцаш хилар хьаэцаш ва, аьнна хоам бу, «Сердало» газетата Магаса мэре.

«Столица администра- це болхлоша, Магаса мэре волча Овшанаькьан Iусмана цIерагIа, даькьал вийцар юбиляр, цун дезача денца, иштта хьатIадоагIача Ид аль- Адха (Гурба) цIайца а», — хоам бу, региона столица ад- министраце, пресс-служба.

Юбилея сийна, именинни- ка, Росийски Федерацие пре- зидентагара, Владимир Вла- димирович Путингара, дий- шар из даькьал вувцаш дола адрес, иштта унахцIена, сина онк долаш, могаш-маьрша волаш вахалва, аьнна, ловца а баькхар. ХIаьта совгIата, юбиляра — Муссайна кулгах доалладу сахьат а делар.

Сорбонски университета экономиках долча Илман доктор хилар Боканаькьан Исайх

Иаьлаханаькьан Адам

2021-ча шера шоай диссер- тацей болх чакхбаьккхачар- на, Париж-Сите Университе- та Илман доктор яха звани луш, кхетаче дIайихьар Па- риже. Сорбонна-5 Париж-Сите Университета экономика- ски Илман доктора диплома делар Боканаькьан Исайна.

Таханарча дийнахьа, из ва Париж-Сите Университета ме- неджементахи деловой права- хи болча Илман оагIон тох- кама болх лелабеш. «Нийс- лу цхьайола моттигаш, Рос- сеи Европеи Илман метта- ца дувца дезаш гIалгIай кьа- ман истори. Культура, кьаь- нара Iадаташ, цар вахаре хинна гIулакхаш, ма дарра,

дIадовзийташ болх дIабахьа безаш хул. Укх массехк шера кьахьегаш болча тха Франко- гIалгIай кхуврчо дIахьор дух- хьала из никь ба», — дийцар Ийисас.

ДукхагIча даькье цо тох- каш латтар дувзаденна да, ре- гiona экономикацара гIулакх доаржадарца, бизнес-эко- стемашца. Россе регионашка-

ра инновационни кластераш ювцаш, оттаяь диссертаци, книжка хьисапе, Франце ара- хийцай Ийисас.

Вай кьаман культура, цун дуккхача шерашка лорадеш хьадоагIа Iадаташ Европе ба- хача наха дIадовзийташ, доар- жадеш кьахьег Ийисас. Дукха кьахьегаш, доккхий белхаш яздаьд цо.

ГалгIайчен полице юхатехар, Мужече, бокъонах доацаш хьу тедаш хилар

Султыгнакъан Йоакъап

ГалгIайчен бокъонаш лораяра органаша, Мужече, бокъонах доацаш хьу тедаш хилар юхатехар, аьнна хоам бир, «Сердало» газетига, ГалгIай Республике ГIолла йолча МВД, пресслужба.

2022 шера, кIимарса бетта пхелэгIча дийнахьа «Сунженский» оалача Россе МВД МО болхлоша, шоай аргIанара болх дIахьоча юкъя, Мужече, юрта йисте йисте, теркал дир, хьалхагIа лаяца ваьллача цъхан саго «Кросс» бензинаца лелабеш болча херхаца пхи метр лакха йола га тийда хилар.

Из саг уголовни бехктокхаме оттавеш да, РФ УК 260 статьяш. Бокъонах доацаш хьу тедаш, доагIаш дола таIазар дергда цунна.

ХьалхагIа «Сердало» газета хоам баьчча бесси, карарча хана, ГалгIайче хьуна махбараш лорадара гIулакх, теркама юкье латт Iаьдала а юкъярлонна а.

Мехкара Iалам лорадара тIахьех бахархой

Султыгнакъан Йоакъап

Пхьерча хьакимаша дехар ду, бахархошкеи хьатIаухача хьаьшашкеи, республика Iалам лорадеш хила яхаш.

Шолжа-районерча администраце, ший Телеграмм-канале ГIолла чIоагIа дехар ду нахага,

шоаш салаIа Iохайшача моттигашка тIехьара нувхаш дIаяха яхаш.

«Ахкан денош хьаьтгача, хIара шера, дIадолалуш да из хIама! Хин юхе, хьун йистошка салаIа арабувл нах.

Массане салаIа безам хула моттигаш я уж. Хьун оалхазарий ашарашка ладувIлаш, до-

дача хин бIарахьежаш цIенача фега — вагIа лов, ара дIайха денош латгача хана.

Бакъда, дукхагIа йолча моттигашка, шоашта тIехьа шушши нувхаш ийте дIаболх нах. Iаламца дог ловзаш вагIа безам болчо, из Iалама хозал лораяр тамаш яйташ хIама да! Шоашта тIехьара цIи дIайоае, нувхаш

дIаяха боккъала а, аре толха ца еш!», — йоах цу хоаме.

Дукха ха йоацаш оаха яздаьдар, Эса гонахьара моттигаш цIенъе арабаьннача нахах. Шийна тIехьара кегар дIацабоаккхачо, уйла е мегаргья, дог лазарца арабаьнна, уж доазош цIендеш лелача наьха.

ГалгIайче хина берда йистош цIенъеш болх дIабихьар

Султыгнакъан Йоакъап

ГалгIайчен муниципальни доакъошка, хина берда йистош цIенъеш бола, болх дIабихьар.

АргIанара доккха субботник дIадихьар, Шолжа района, лоамарча юрта Мужече, Эса хина берда йистош цIенъеш «Вода России» яхача, Ерригроссе акцех, аьнна хоам бир «Сердало» газетига, ГалгIай Республика Iалама Министерства пресслужба.

«Акце дакъалоацаш хилар:

ГалгIайчен Iалама Министерства, гидротехнически йоакхон — хина ресурсай отдела говзанчаш, Шолжа района администраце викалаш, ГалгIайчен спорта Министерства болхлош, «Мужечи» салоIама ЦIен кулгалхо, иштга из болх хьаллоацаш бола бахархой.

Цу дикача гIулакха раьза болаш дакъалоацаш хилар, Московски областера хьаьший «Семья и дзюдо» проекта доакъашхой, царна хезадар цу тайпара болх дIахьо аьнна.

ГалгIайчен Iалама Министерства, доакъашхошга

болх бара эшаш бола кхоачам дIабелар, массане а боккхача безамца кьахьийгар. Цу тайпара цъхана кьахьегаш, массехк сахьата, 80 галий нувхаш гулйир-тамашийна лар яр из, салаIача наха, улошка, шоашта тIехьа йита хиннар.

ДIахо акци дIайихьар Эбарг-Юрта, Шолжа хина улувра йистош цIенъеш болх бир цига а. Шоатта ди дIахьош, культура ЦIен болхлош а дакъалоацаш хилар. ГалгIайчен Iалама Министерства болхлоша баркал аьлар, цу мероприате дакъа мел лаьцарашта.

ГалгӀайчен аграреш кийча ба, клубникаца Ӏалашо е

Султыгнакъан Йоакъап

ГалгӀайчен ТӀой-ЮртарӀа аграреш кийча ба, шоай хьамсарча региона меттел, СКФО субъекташка а клубникаца Ӏалашо е, аьлар «Сердало» газетага ГалгӀай Республика юртбоахама Министерстве.

Из юртбоахама продукция чӀоагӀа мерза а, мел эшар шийца долаш а, эцархошта экологически цӀена а — я.

Говзанчаша яхачох, клубнико дӀалоацар цӀха гектар лаьтта да. Цу тӀа 80 эзар комарий кӀотарг ягӀа. ЦӀхан шера, цу теплични комплекс таро хулийт, 25-30 тоннага кхаччалца, комараш гулье.

Хоам бу, ТӀой-ЮртарӀа аграреш шоай продукце мах айбе лархӀабац, хьашт дале, шера йоагӀаца заманга хьежжа из лохе а тарлуш ба.

ГалгӀайче кийчлуш я, галгӀай паччахьалкхен 98-шу дизара ди дезде

ГӀазданаькъан Ахьмад

ГалгӀай паччахьалкхен 98-шу дузача, кӀимарса бетта ворхӀлагӀа дийнахьа, республика Культурно-технически юкьарло кийчлуш я, дийна ашараш локхаш дола, доккха цӀай-концерт дала.

Цунах хоам бир, «Сердало»

газетага, региона культура Министерства пресс-служба.

«Карарча шера, кӀимарса бетта ворхӀлагӀа дийнахьа, ГалгӀайче дездергда вай къаман эггара лоархӀамергӀа дола ди.

Цу дийнахьа, 1924 шера, РСФСР чуйоагӀаш вӀашагӀеллар, Владикавказа центр чу а йоагӀаш, ГалгӀай автономни область. Из галгӀай

паччахьалкхе дегӀаяра исторе, эггара сийрагӀа йола оагӀув яр. Культурно-технически юкьарлоне дӀадахьа лерхӀаш дола концерт го баькача наьха таро хургьа, дийнача ашарашка ладувгӀа, иштта царна гойтаргда, дӀадахьаца бӀаьшере тькоалагӀа шерашка, ГалгӀайче даьха сурташ.

Российский Федерацие Госфильмофондо енний из ма-

териал», — аьлар тхоца къамалдаьчо.

Концерт дӀадолалургда 16. 00 сахьат даьлча, Назранерча культура ЦӀагӀа. Из вӀашагӀделлараша, цига ва безам бар, тӀахьех ашарий цӀайга хьажа, цига хьавоагӀачунна мах бала а безац, паргӀатта чувалар а хургда.

Коазой Мадина

Вай мехкарча наькъий хьал, хӀара денна, тоалуш латт. Цу мугӀарера болхлой, шоай аргӀах, хувцамаш дӀакхухьаш ба республикерча пхьешка. Тоадеш латт наькъа оагӀонаш, гӀаш леларашта паргӀатагӀа хургйолаш, кӀоагӀаш дӀакъувлаш, цӀаьца кхоачамбоацараш юстародахаш къахьег болхлоша ди мел дӀайха мара ца хиларак.

Цендеш латт тротуараш, лаьттача догӀаша урагӀайихьа буц дӀахьокхаш боах. Иштта, цӀенача хьала тӀа лоаттае езарех я, нах сувца останокваш. Касткаста кулг тохаш, кӀалара плитка цӀенъеш къахьег цига а.

Бахархошка дехар ду, шоаш сайца моттигаш, наькъа оагӀонаш каьхаташ, шушаш, иштта кхьйола нувхаш юкхувсаш — бӀехь ма е яхаш. Моттигий куц хоза лоаттадар, хӀаранега кхоачаш декхар да! Деррига дӀадаьлча а, цу гӀулакха арабаьнна, укх йӀовхалах болх беш боахарашца эздел леладе деза вай.

Наькъий гӀулакх, хӀара денна, дикагӀа хьале дерзаш латт

250 бера лархӀа, керда ишкол йотта йолаьй Шолжа-пхье

Султыгнакъан Йоакъап

Шолжа-пхье йотта йолаергӀола керда ишкол 250 бер тӀаьца йиш йолаш хургьа. Цу дешара кхуврча контрактни мах, 218 миллион сомага кхоачаш ба.

«КММ — Моторс» яхача подрядни фирмаца контракт чӀоагӀаь, дӀаболабеш ба болх. Из чубодаш ба «Дешар» яхача къаман проекте. Пишло хьалийотта йолаергӀа дукха ца говш. 1,28 га лоацаш дола лаьттан доазув къоастадаьд кердача дешара кхуврча лархӀа, проектно-сметни каьхаташ кийча да, из болх дӀахьоргболча гӀишлош йоттача фирмаца деррига дийца, нийсдаь даьннад», — йоах хоаме. Ишкол кхӀа гӀатех латташ хургьа. Йоккха спортивни зал йолаш, 630 кг. къоастадаь лифт йолаш хургба из дешара кхуврча. Берашта ловза кийчдергдола доазув а къоастадаьд. Трансформаторни подстанции, дизельни установка, котельни — из деррига, лакхача боараме хила дезарех да. ХьатӀадоагӀа шу йисте далалехьа, чакхбала безаш ба из болх.

МОНИТОРИНГ ЦЕН
НА ПРОДУКТЫ
ПИТАНИЯ

Магасерча тикашка, маъхай хьал тошкаш, болх длабихьар

Султыгнакьан Йоакьап

Магасерча администрацен болхлой рейд длахош хилар, пхьерча тикашка оттадаьча, маъхай хьал тошкаш.

Цу гулакха болча болхлоша тлахожам лоаттабу цхьаццодолча даарий, иштта, цлагла эггара дукхагла эшаш йолча хламай маъхашта.

Царна юкье да: хьоар, шекар, чай, крупаш, мерза даараш, хий, даьтта, марш, котам, дулха даараш, чкьаьра, шур, шурийца-ра даараш, хьаьсаш, сомаш, маьх, булkingаш. Цу даарашта тлахожам лоаттабу рейдаш, массе хана, длакхухьаргйолош я.

Боарамал тлехьабанна, маъхаш урагладихьараша шоашта доагла год длаэцаргда лаьдалгара.

Тахан дуккхача базархоша, хлама эцараш тувлабеш кьамаьлаш деш, ларал тлехьабанна, урагакхухь маьхаш. Бусалба сагага товшеи доаглашеи хлама дац из!

Эскаре тлабехарий гулакхага хьожаш хилар Илдарха-галий тла

Гаьлаханакьан Адам

Илдарха-галий тла эскаре тлабехарий гулакха хьожаш хилар.

Укх бетта 15-ча дийнахьа йисте йолаш йола, эскаре тлабийхарий наряд 13 сагах латташ я. Селхан вахар цигара шоай декхар кхоачашде виь саг, ийс саг клезига хьалхагла вахавар. Пхьерча администрацен тламаучетни оаглон кулгалдеча Кхоартой Иалаудина яхачох, планах боаглаш бола болх чакхбаьккхаб цар. Илдарха-гала цу гулакха тлехьа хьалхарча лагла тла отташ я. Эскаре длабаха беррига кагирхой, шоаш раьза болаш бахар. Могаш-маьрша болаш шоай ценах кхеталба уж!

540 бера лаьрхла керда ишкол хургья Яндаре

Султыгнакьан Йоакьап

540 бера лаьрхла йолча кердача ишколо, кастта, ший налараш хьаелларгья Яндаре. Нохчий мехкара бехача наха гло дара йолча проекта юкье, чубодаш ба из беркате болх.

Массехк шу хьалха, цу наха лаьрхла хьалгьяьар керда берий беш. Члоагла эшар цу районе, тахан, хьалгьяь ишкол.

Керда дешара шу дладолалуш, бераш тлаэца кийча хургьба из дешара кхуврч. Деррига а кийча да

ала мегаргдолаш да.

Бларг тлаотташ хоза тоаяь ишкола коа юкь. Хьаде дезаш дисача гулакхех да вентиляцен, отопленен, пожарни сигнализация — гулакх.

Хьоахаде деза, тлехьарча хана, вай мехка дукха

керда ишколаш хьалгьяь аьнна. Цу беркатеча гулакхо члоагла аттачахьа доаккхаргда, кхьа сменах ихача берий, хьехархой гулакх. Керда ишколаш дикагла мел долча хламанца тоаяь я.

Галглайче хина объекташка, наьха, кхерамзлен лалашо яра болх длахьу цхьан бетта

Коазой Мадина

Доккхий хиш долча моттигашка, наьха кхерамзлен лалашо яра лаьрхла бутт длахош ба Галглайче, цига кертера терко тлайохийт берашта.

Цунца дувзаденна, Галглай Республике гюлла йолча МЧС ГУ болхлоша, «Тарко» яхача клахарбоахача тоаба болхлошца цхьана, «Нефтяник» унахценон лагере баха хилар.

«Дешара-хьехема занятеш длахоьча юкья, чоалханерча хьалий боахама викалаша длагойтар: хицара гулакх мишта хила деза, кхерамзле хилара малагла говзал йолаш хила веза, иштта кхь длаходар а. Гургдолчча оаглорахьа длахьекхар, нагахьа санна хиво юхьош хуле, из саг хьалваьккхачул тлехьагла, лорий новкьостал хьаххачалехьа де дезар фуд.

Цул совгла, берашта, буклеташ, дагалоаттама каьхаташ дла-хьа дийкьар, цу тла яздаьд кхерамзлен лалашо хилийтара де дезар фуд, миштад, цул совгла, сихача новкьостала телефона номераш а я цу тла», — аьлар Галглайчен МЧС пресс-служба.

Республика 30-шу дизара йолча майдилгашца белгалбир «Сердало» газета къахъегамхой

Султыгнакъсан Йоакъап

Республике кердадараш, иштта лоархӀаме мел дар вайна довзийташ дола «Сердало» газет, хӀара денна, ма даггара, къахъегаш да.

ПалгӀай Республика 30-шу дизара йолча майдилгашца белгалбир газета болхлой. Дог гӀозадоаккхаш совгӀат хилар цох, хӀара денна мехкахашта тайп-тайпара хоамаш довзийташ къахъегарашта.

Къаьстта дика болх барца даькъала бийцар журнилисташ, корректор, технически болхлой. ДӀахо йодача хана а иштта бехтокхаме, дог лазарца къахъега уж тӀахъехаш, хозача дешашца даькъала бувцаш май-

дилгаш дӀайийкъар кергтера редактор йолча Курскенакъсан Хадижата.

Аьттув хилба къаман гӀулакха къахъегарий, дуккхача шерашка беркат доаржаде!

Султыгнакъсан Йоакъап

ПалгӀайчен Буро-КӀаларча гувнашка, кӀай лоабат Ӏайнача юкъе, ахкана каникулаш йолча школьни-кашта, кораяь дӀаяяча гаьнарча замана форда лараш.

Назранерча хъакимаша гӀо дергда, халача хъале болча наха

БӀархой Муслим

ДӀабахача бетта, вай республике, чӀоагӀа догӀлаш лаьттар. Мух хъекхаш, ша бетташ денача догӀаша, къаьстта Назране бахача наха, зе деш моттигаш хилар.

Ма дарра аьлча, дукхача ценошта йоткъам бир, дика ха яллалца ца соцаш лаьтгача, кхессача санна денача догӀо. Шийна могачох, фусамаш йохаьча наха гӀо де хъажар, пхье мэр вола, Йовлой Урусхан.

Дукха ха йоацаш, хъаким волча, ший бала кодабе ена

хилар, Назране яхаш йола, Бузурганаькъан Минат. «Цо дийцачох, уж чубахача тишача цӀен тховнах догӀа чудаьннад, кӀала кӀийле ца хийцача яргӀоацача хъале эттай.

Ший низаца цхъаккха хӀама хувцалургдац Мината, хӀана аьлча, цун таро яц, тахан, деха ца

меттадоаладе. Мэро дӀабахийта нах кхалсага цӀенга хъежар, ца говш гӀо дергда фусам тоае аьнна, цун дог тедир», — дийцар пхьерча администрацен пресслужба. Ца тоаде эшаш йола хӀамаш хъаййца, кхы гаьна ца доаккхаш, болх дӀаболабе лерхӀ пхье администраце.

Цар дийцар «Сердало» газета корреспондента-га, шоаш кӀайча лоабата чӀегилгаш гульеш боахкача хана, уллара хоадабаьча лакхача гувнах йоахкаш, гаьнарча, дӀаяяча ханара митала чӀоагӀа чӀегилгаш яйра шоашта, аьнна.

Гучаяьннача чӀегилгаш тӀа дика хоалуш я мидий хилара гойташ йола митала оагӀонаш. Цу дукхача ханашка, уж тӀера хувцаеннаяц.

Баьцарча гувнашка дажаш докхача хъайбашка а гувний аьлешка а хъежача, хала да укхача цхъан хана чкъаьрий а, крабаш а, акулаш а -лелаш форд хиннаб ала.

Хьалхадоккх, Ӏилма дийшача археологаша дукха ха я, Кьилбаседа-Кавказа айеннача моттигашка, хичарча миталех хьалйиза породаш гуш я яха.

Цо тешал ду, Кавказа лоамашка, цхъан хана, фордана талгӀеш екаш хилара. Из хиннад Ӏо миллион шу хьалха.

Галгайчен прокурора, регионе, ший доалахъара юртбоахам деглабоалабара дош юкъедаьккхар

Султыгнаькъан Йоакъап

Республика прокурора ловш хилар, пачахъалкхен новкъостал дара йолча программа юкъе доаладар ший доалахъара юртбоахам деглабоалабар, аьнна хоам бир, «Сердало» газетата, Галгайчен тIахьожам боахама пресс-служба.

Хоам бу, Галгай Республика Прокуратура, ший доалахъара юртбоахам деглабоалабара дош, законна хургдолаш чоагидир.

Цу тайпара, Галгай Республика Закона 4-ча статья, 29.04.2022 № 21-РЗ Доалахъара боахам деглабоалабара хьалаш пачахъалкхено деча новкъостала чудоагIаш хилийтара, Галгай Республике долча Правительства декхарашца цхьана лоархIаш хургда. Цхьабакъда, (ЛПХ) доалахъара юртбоахам деглабоалабара пачахъалкхено новкъостал дар республикански программа юкъе доаржданза да.

Из бахъан долаш, «О прокуратуре Российской Федерации» ФЗ 17.01.1992 № 2202-1 йола статья маьхальяккхара, Галгайчен прокурора Галгай Республика Правительства премьер-министра адресах дIадахийтад цунна йоагIача программа из юкъедаккхара, цу тайпара республике, доалахъара подсобни боахам деглабоалабара хьал хьаллоацаргдолаш.

250 бера лаьрхIа, керда ишкол йотта йолаяь Шолжа-пхье

Султыгнаькъан Йоакъап

Шолжа-пхье йотта йолаергъйола керда ишкол 250 бер тIаэца йиш йолаш хургъя. Цу дешара кхуврча контрактни мах, 218 миллион сомага кхоачаш ба.

«КММ — Моторс» яхача подрядни фирмаца контракт чоагIаь, дIаболабеш ба болх. Из чубодаш ба «Дешар» яхача къаман проекте. Гишло хьалйотта йолаергъя дукха ца говш. 1,28 га лоацаш дола лаьттан доазув къоастадаьд кердача дешара кхувр-

ча лаьрхIа, проектно-сметни каьхаташ кийча да, из болх дIахьоргболча гишлош йоттача фирмаца деррига дийца, нийсдаь даьннад», — йоах хоаме. Ишкол кхаь гIатех латташ хургъя. Йоккха спортивни зал йолаш, 630 кг къоастадаь лифт йолаш хург-

ба из дешара кхуврч. Берашта ловза кийчдергдола доазув а къоастадаьд. Трансформаторни подстанции, дизельни установка, котельни — из деррига, лакхача боараме хила дезарех да. ХьатIадоагIа шу йисте далалехьа, чакхба-ла безаш ба из болх.

Галгайчен СурхотIе «Наькъа болама бокъонаш лерхIаме я» яха тематически сахьат дIадихьар

БIархой Муслим

ХIара шера кIимарса бетта кхоалагIа денна, Россе гIолла дIахьош да профессионални цIай-Россе МВД ГИБДД Ди.

«СурхотIарча культура ЦIагIа дIадихьар «Наькъа болама бокъонаш лерхIаме я» яха тематически сахьат. Из хетадаь дар Госавтоинспекце цIайна.

Мероприяти дIахьош цига вийхавар моттигера участкови, УУП лейтенант Осканькъан Руслан.

Кхетаче цо дийцар берашта наькъа болама бокъонех лаьца, наькъаш тIа ягIаца знакашга малагIа терко е еза, гIашлой дехьа балийтара ха дезаш дар малагIа да, светофор йоагаш хилча, наькъа дехьа валара малагIа сердал белгалъе еза, кхы дIахо а ханза даргдоацар хьалхадокхаш бола болх дIабихьар берашца.

Бераша дукха шоашта пайдане дола хIама хьайцар цу юкъера, царна ца ховш хинна

моттигаш къаьгга йовза таро хилар цу мероприяти, цхьайола наькъа болама бокъонаш вIалла а берашта ца йовзаш а яр, уж массехк дикагIа чулоа-

цаш дар цига даь къамаьл», — аьлар Назрановски района администратце пресс-служба.

Белгалде дезаш да, боккхий барий керттера декхар да-уж

дIакхетаргболча оагIорахьа берашта наькъа болама бокъонаш йовзийтар, уж лораш ца хилча цунах доала зе малагIа да хьалхадоккхар.

Навкъай хьал дика долча регионашта юкъе яхай вай республика

Султыгнавкъан Йоакъап

Москваси, Ханта-Мансийски автономни округои дйайхьача, эггара дикагIа навкъаш дола регионаш хоржача рейтинга юкъе яхай вай республика.

Эггара тлехарча мугIаре оттайр Архангельски Кировски. Тlахьожам болхлоша теркалдаьр дар, навкъай хьал тохкача

болхлоша дlадеххача тайпара навкъаш хилар.

Хьалхарча мугIаре оттаяча пхе региона юкъе яхар: ХМАО, Краснодар, Челябинск, ГалгIайче. Цу регионашка хьал, експерташа теркалдаьчох, тахан дlадеххачох 80 % кхоачаш да. Архангельске 10,3 процент мара лацац навкъай хьало. 2023-2027 шерашка диллача, 250 моттиг йолаьый докхий навкъаш хьальдара, тоадара

тлехьа.

Белгалде деза, дlадахача шера, «Кавказ» яха федеральни никъ тоабеш вай мехка боккха болх дlабихьалга. Лакхача боараме тоадаьча навкъаша йоккха оатто йир дуккхача наха.

2022 шера вай мехка керда Юбила, тоабе лерхI 18 никъ. «Кхераме доаца дика навкъаш» яхача, къаман проекте чубодаш хургба из беркате болх.

Иштта, регионални оагIон

новкъосталца тоадергда пхе моттигера навкъаш. 2022 шера дlабахьа лярхIа беррига болх 38,6 км чулоацаш ба.

Навкъаш тоадеш латтача юкъа, машенашца лелачарна хало хул дукха ха йоаккхаш пропкашка латта безаш хиларах, бакъда, тоадаь даьлча хургдолча навкъай хьалага диллача, из вlалла хало яц. Авареш кIезигагIа хургъа, лела а аттагIа хургда

ГалгIайче хина ворхI керттера проекташ хьакъоастаяьый, 710 млн сома маьха

Султыгнавкъан Йоакъап

2025-2027 шерашка «Чистая вода» федеральни проектах де деза-ча балхаш хьакъоастадаьд, аьлар, «Сердало» газетага, республика Правительствa пресс-службе.

«Из проект маьхальяккхаро таро хулийтаргъа, дукхагIа юрташка ца хаддаш хица Галашо е, массехк эзар саг ва из хаттар кхоачашдарга хьешаш», — аьлар региона хица Галашо яра система говзанчаша.

Цу балха юкъедагIа артезиански бурув тохар, Эбарга-Юрта (номер 2 йолча микрорайоне) хий чудиллар. Иштта Той-Юрта, Долакха-Юрта хина карташ (водозабор) керда яхар.

Дlаяхьа лерхIача мeproприятена чуйоагIаш я, МагIалбика района (Инаркъе, Йокхача Ачалкхен) доазон тlа резервуар а водовод а хьальяр. 2027 шерага кхачалца Шолжа-пхье хина система тоаергйолаш а ЧlоагIьергйолаш а я, артезиански бурув тоха лерхI Берда-Юрта. Говзанчаша хьальергъа СоагIапча хина карт, иштта «Шолжа-МагIалбик» магистральни хина турбаш тоаергъа.

Эксперташа яхачох, хина ресурсаш лораяр, ГалгIайченна эггара лоархIамегIа дола декхар да.

ГалгIайче, Эрште яьнна цIи йоайир

Султыгнавкъан Йоакъап

ГалгIайче, Эрште, Шерипова цlерагIа ураме нах чуба-хача цlагIа яьнна цIи йоайир, аьнна хоам бу «Сердало» газетага, ГалгIай Республике

Гlолла йолча, Россе МЧС Керттерча урхален пресс-служба.

ЦIи яьнна хинна доазув дар 200 квадратни метр хулаш, цIен тхов а кхоале а лотаеннаяр.

МЧС болхлоша массехк саго, эшаш йолча техникаца хьа а баькка, сихонца, цIи йоайир.

Цъьан ирязах, сага хlама ца деш, саг лоза ца веш нийделар из. Хlанз говзанчаша из цIи ялара бахьан тохкаш ба.

ХьалхагIа «Сердало» газетага хоам баьбар, ГалгIайчен Вежарий-Юрта, цIи йоаеча тоаба 12 гектара тlара цIи йоаяьый аьнна, цига тlаяьнна йокъаенна буц йоагайир цlеро.

Социальное проектирование:
от идеи до президентского гранта

«Социальни проектированех йола ишкол» дӀахьоргья кагирхой комитете

Газданаькъан Ахьмад

ХьатӀадоагӀача кхаьрача дийнахьа кагирхой комитете дӀаяхьа лерхӀ, «Социальни проектированех йола ишкол». Пайдане хургдола лерхӀамаш дола кагирхой, цу юкье дакъа лаца йиш йолаш хургба.

Ма дарра цох дар, кагирхошта довзийтаргда лекцеш ешаш, иштта, царна дувцаргда тахан кагирхошта юкье дӀахьоргьяча грантови конкурсах. «Доакъашхоша болх бергба модераторашца. Цар Ӏомабергба уж проекташ увтае.

Иштта, цар аьттув ба, Еригача Россе кагирхой проектий конкурсай эксперташца, гранташ яьхачарца консультаци е. ХӀара доакъашхошунца болх дӀахьоргба, цо кхеллача проекта лерхӀамаш, кхоачамбоацараш, иштта кхьидараш дувцаш.

ЛадувгӀарашта ховргда, заявка мишта язье еза, грант малагӀча наькъаца яккха йиш я», — дийцар тха газетага, кагирхой гӀулакхех йолча комитете.

Гурбан деношта лаьрхӀа хьайбаш доккаш, моттигаш хьайийлай республике

Султыгнаькъан Йоакъан

Гурбан деношта лаьрхӀа хьайбаш доккаш, моттигаш хьайийлай вай республикерча пхьешка, юр-ташка.

Вай къаман кулгалхочо, Келматаанаькъан Махьмуд-Ӏаьлас оттаяьча чӀоагӀонах, ХӀара юртарча администрацен болхлоша, иштта пхьешкарча кулгалхоша гурбан эшаш дола доахан, жа доккаш йола моттигаш Ӏалашьбергья бахархошта. Цул совгӀа, маьха лакха а доацаш хилийта аьннад гурбан эша хьайбаш. ХӀара юрта бахача наха, цу гӀулакхаца хало хургьйоацаш дӀахьоргда деррига. Таханарча дийнахьа, гурба гӀулакха тоьала хьайбаш долаш да республике. Цьаьцаца йолча юрташка дӀаяхьа лерхӀ, вай мехкарча юртбоахама кхача бокаш йола ярмаркаш.

Къаман духьа къахьегам

Аз мел кхолларгдар, са гӀалгӀай къаман хетадаь да

Обойнаькъан Фатима

Хьаькъале болча нахатхьовра денза вайна юкье оалаш хьаденад, къаман духьа яхаш къахьийгарий сийрда лар, цӀаккха а йовргьац аьле. Къаьстта яз деш волча саго дукха довзийта йиш я ший къаман вахарах, селханарча исторех, беркатеча Ӏадатех. Ишттача нигатаца бера хана денз литературе къахьегаш хьайоагӀа республике дика йовзаша езаши йола Газданаькъан Аьсет.

Ший итт шу даьлча литературыан вахаре къахьега бе белла къоалам, цӀаккха а юцабулаш хьайоагӀа Аьсет. Малсагнаькъан Або дийна

волча хана, цун низаца дӀахьоргьяш хиннача «Дошо къоалам» яхача литературни конкурсашка массехказа хьалхара моттиг яьккхар Аьсета. Цо арахийцад, таханарча дийнахьа, 16 книжка. Вай къаман боккхагӀа болча йоазанхоша лакха мах оттабеш дола цун книжкаш, республикерча библиотекашка деша ловчун долаш да.

МоллагӀча сага дега эггара гаргагӀа йола темаш я, Аьсета хьийераш. ХӀаьта, Москве дукха адам гулденна презентаци хиннача цун «Кокай наькъаш» яхача книжкага-м хӀама кхоачаргда. Аьсета цу тӀа дувц вай къамо мехках даьккхача хана дия дуне, лайна Ӏазап. Стихашца яздаь роман да

«Кокай наькъаш».

Эггара чӀоагӀагӀа тамаш яйтар да, боккьонца ше из никъ бихьача санна селлара дог лоацаш цун из язде вӀаштӀехьадалар. Селлара кӀоарга чулоацам болаш из кхолла мишта вӀаштӀехьадаьннад хьа аьлча, Аьсета дувц: «Бера хана денз сона эггара чӀоагӀагӀа дагайоалаш хинна тема яр из! Сайна дош деннадар аз, ма хулла, деррига чулоацаш бола болх вай къамо мехках даьккха лайнача халонах язбе аьнна. Са дег чу аз из хьакхелла-м дукха ха яр. Из унзара суртшоай бӀаргашца дайнараш, лайнараш болча ухаш, вай къоаношца дукха къамаьлаш деш язди аз из книжка.

Тахан аз мел яздаьчун юкье, са дега эггара хьамсагагӀа бола болх ба из. Литературе оаллача бessa, дегаца кхелла болх ба из».

Дийца варгвоацаш хоза, дег чу ювшаш я, Аьсета наьнацара безам бувцаш язъяь стихаш, къаьстта йоккха моттиг дӀалоац литературе, берашта лаьрхӀа цо яздаьча книжкаша. Прозе, поэзе, драматурге къахьегаш хьайоагӀа Аьсета кхоллама никъ бӀаьхий ба. Ший къаман хӀама дега сов боча хиларах, тахан Аьсета болх бу вай даьй хана хинна къаьнарча ценой макеташ еш. Таханарча дийнахьа цо даьд ткъаь итт совгӀа цӀалгаш. Презентаце хьа мел венар цецъвоалаш, тамашийна доккха начӀали сатеми эшаш болх бар из. Боккьонца ковнаш долаш, гонахьа карт, гӀувнаш, вай даьша леляь къаьнара коа тӀара хӀамаш латташ хоза белхаш даьд Аьсета вай къаман селханара вахар диццадалийта лаьрхӀа.

«Са чӀоагӀа чам ба уж ценолгаш де. Хозахет сона вай даьй баьха фусамаш. Наькъа йодаш цу тайпара цӀа дайча цхьа дог гӀозадоал сай нанас ший берал дувцаш хинна ханаш духьала этте. Атта дац къахьега... Хийла со уж хьадеш ягӀаш гуйра ламаза мол кхайкар. Цька ЮтӀахайча тӀерайоалалац со цу белха. Юрташка дӀа-хьа ухаш хьийжар со уж ценош тӀера а чура а мишта хиннад. Вай даьй, ноаной йовхал латт цар чу, цудухьа да сона уж боча. ХӀаьта уж ценолгаш бӀаргадайча гӀадболхача, бӀарг сийрдабоалача вай боккхагӀа барий

хьокхаш дола сурташ айса доккача хана боккьонца цу вахаре се кхьача санна хеташ хул со. Хара сурто кхоанарча вахаре ший моттиг д'алоацаргья. Къабстта бийсанна чубоаг'а низ. Хьо кхьахьеге ловш хилча аьттув боаккх хьа Дала, низ а Цо хьалу! Хара керда книжка арадалар са дега доккха совг'ат хиннад. Саго шийна т'ехьа беркате лар йита еза аьнна хет сона... Иштта ца хилча фу мах хул вай вахара деной?!», - дувц Аьсета.

Сага карам дукха да мекьал д'а а яккх хьаде эттача. Бера хана денз, ший нанас кхьахьеге Юмаяьча Аьсета хало хетац цхьаккх х'амах. Ишколе деша яг'аш Юмаелар из маха баккх а, кулгашца цхьаццатайп-тайпара х'амаш хьае а. Цигга хьайица безам ба из, тахан дего д'а ца хецаш хьабенар. Кхьахьеге ловчун дукха накьаш дийла латт. Ше хьадеча х'амо й'аьхий еш хьайоаг'а Аьсет. Тайп-тайпара йола, эггара ч'оаг'а'а наха дег чу ювша темаш я Аьсета ший байташка хьайиераш - наьнаца-

Галг'айчен вахархочунна кхел ергья «JERICHO 941 PSL» яха тепчеи, иштта 16 поатрони лелаеш из хиларах

Султыгнакьан Йоакьап

Галг'айче, Долакха-Юрта вахархочунна кхелъе лерх'и, цо бокьонах доацаш герзеи цунца 16 поатроней лелаеш хиларах, аьлар «Сердало» газетага Галг'ай Республика т'ахьожам лелабеча боахама пресслужба.

«Назрановски районна прокуратура ч'оаг'идир, моттигерча вахархочунна духьала, пачхьаьлкхен бехк беш дола уголовни г'улакх, цо герзи цунца 16 поатрони лелаш хилар бахьан долаш», - йоах хоамо.

Лоткьамхоша яхачох, ший «Тайота-Камри» машена чу лакхьаь белгалдаь герзи цунцара 16 поатрони лелаш хиннай цо. Из дегрига герз, карарча шера, селий бетта чухьажачул т'ехьаг'а, йаьдала гуча а даьнна, хьадаьккхар. Уголовни г'улакх, прокурора, д'адахьийтад Галг'ай Республика Назрановски районни суде.

Хьалхаг'а «Сердало» газето хоам баьбар, Макарова тепчеи, цунца поатронашеи лелаш хиларах Сурхот'арча вахархочунна, йаьдала балхаш де дезаш, цу т'ера 10 % ахча йаьдала болча пайдана к'ала а соцадеш, из бехктокхаме оттаваьв аьнна.

хам баь варгвац. Ч'оаг'а хозахет уж белхаш презентацие гуллучарна а. Х'аране цхьаццата хоза уйлаш я цу ц'енолгашца ювзаенна. Бера хана денз, сайна хозахийт-та моллаг'а х'ама Юмаде хьожаш хиннай со. Нанна ч'оаг'а ловра со кулг-говзал йолаш хилар.

Со литературе кхьахьеге йолалуча хана а сона улув лаьттар нана. Даси цои Юдешийтар сога айса мел яздаьр. Цхьайолча хана, эхь хеташ вешийга ешийтар аз сай байташ, в'алла раьза хилацар цу г'улакхана. Юеша й'аьха, йа санна хоза, дег чура йоаг'ача оазаца хьа байташ цхьаккх а саго ешаргьяц хьона оалар. Хийла ха йоаг'ар сога, хьанна дезар ера-м аьле, сай каьхаташ со д'акховса отташ. Согара хьа а даьхе, ераш эшаш ха йоаг'аргья хьога аьле д'айохкар са нанас. Массе хана санна, бакьлийна а хиннаяр! Литературан вахаре са дега эггара гаргаг'а йола доттаг'а

йолаш лаьттар из ше мел ях!» - дувцар Аьсета.

Цо тайп-тайпарча мот-

тигашка кхьахийгад. Ишколе хьехархо йолаш, Москве Галг'айчен поспредстве, иштта кхьайолча а моттигашка. Моллаг'ача меттиге мара ца кхачарах ц'аккх а Юбилабац бера кхьолам. Дуккхача конкурсахта юкье ухаш, д'а мел яхача белгал йолаш хьаений. Ишколе даг'ача бераша дукха сценкаш увттаяь цун белхех, тайп-тайпарча конкурсашка ешаш хьайоаг'а наьна метта к'оаргал гойташ йола цун байташ.

«Айса леладер хозахетараш мел болча хана, кхьахьеге к'лаьдлургьяц со. Аз массе хана тамаш яьй цхьаккх х'аманца сакьердалуш, дог ловзаш воацача сагах. Б'арго хьа ма лоаццата хозленаш я-кх вайна гонахьа! Лоамий хозал, наьха вахар хьа-

ра безам, даьй селхане, кхьаман истори, ц'ена безам.

«Дукха дисад са кхьа а язде дезаш... дукха уйлаш я керта чу кхестараш. Сай байташ йишача наха баркал оалаш хезача в'алла ца а соцаш кхьахьеге дог отт. Кхоллама вахаре д'ачуваьннача сага денош атта д'аух оалалург'ац сога! Кхьаман вахаре ший йизза моттиг д'алаьца й'аьха хьакхеллар д'аоттар хьайна лой, кхьа дег чура хьага деза... Духьал ца'и ца яздица йе ца луш кхоллар литературан вахаре лакхача лаг'а т'а даьнна д'аоттарг'ац... Ха, зама яхарах дайденна д'ацадоалаш дахарг'дар, т'ехьено пайда эцарг'бар леладе деза сога хаьтгача. Иштта оалар сога нанас а нийса никь хьехача хана», - дувц Аьсета.

БӀархой Муслим

ХӀарацӀенах, сагӀадӀакхоача бегтачухь да вай. Дала Ше ИбрахӀим-Пайхамара (Даьла салам хилда цунна) гӀурба де аьнна, декхар тӀадиллача бегтачухь да вай.

Тахан вай дувцаргда ИбрахӀим-Пайхамаро гӀурба мишта дир (Даьла салам хилда цунна). Дала Ше ИсмаӀал-Пайхамар (Даьла салам хилда цунна) гӀурбан урс хьокхачар кӀалхара ваьккха денош да ераш.

Лакхан волча Дала амар даьдар хьай воӀа урс хьакха аьнна ИбрахӀим-Пайхамарага гӀана кхелахьа. Пайхамарий гӀанаш бакъ а да, царна гӀанахьа бӀаргадайнар хьахулаш а да. ТӀаккха, фу бахьан долаш дар Дала ИбрахӀим-Пайхамарага (Даьла салам хилда цунна) ший воӀа ИсмаӀала урс хьакха алар? Из ИбрахӀим-Пайхамар хилар дар, эзар устагӀа а бийна гӀурба дир цо, кхо бӀаь бежан а дийна, бӀаь инкал а ийина гӀурба дир цо, Даьла духьа. Адамо тамаш йир, малейкаша а тамаш йир ИбрахӀим-Пайхамаро даьча сагӀах.

Из гӀурба ше деча хана, ИбрахӀим-Пайхамара аьлар (Даьла салам хилда цунна): са воӀ валаре (тӀехье йоацаш хиннав из цу замах) цу воӀа а кхьметтел урс хьокхарг ма дар аз Даьла духьа, аьнна. Цьхьа ха дӀаяхача, ше аьнна дош дицделар йоах ИбрахӀим-Пайхамара. Иерусалиме, Байтул Мукьаддасе хьатӀавенача хана Даьлагара шийна дезалхо вийхар, йоах цо. Цена Ӏамал еш воӀа дезалхо ва сона, аьлар, йоах цо. Дала йоаха а йоах, кӀаьдеи мерзеи волаш воа Тхоай лай валар Оаха цунна. ИсмаӀал ва-кх из. Цул тӀехьагӀа зама дӀаяхар, кӀаьнк кхелетар, ИбрахӀим-Пайхамара гӀа дайра (гӀурбан бегтачухь), Ӏайха тӀаййца долаш доа хӀама хьакхоачашде йоах хьога, аьнна. Цул тӀехьагӀа, Ӏуйренга ваьлар йоах из. Даьлагара да-хьогӀ ер, е шайтӀагара да-хьогӀ ер, аьнна шеко чуессар, йоах цунна.

ШоллагӀча бийсанна юха а бӀаргадайра йоах цунна из гӀа. ТӀаккха кхетадир цо, шеко дӀаьлар — из Даьлагара долга. ГӀурбан урс хьокхача бийсанна, кхозлагӀа а, Дала из гӀа бӀаргадойтар цунна. Ӏуйренга ма ваьллинге ший сесагара ХӀажарага аьлар цо: «Эггара хозагӀа дола барзкъа тӀадувхал цу хьай кӀаьнка, из кӀаьнк ийца хьоашалгӀа водаш ва со», — аьнна. Урси муши шийца хьайцар цо Мина йолча оагӀорахьа дӀавахар из. Лакхан волча Дала ше хьакхеллача денз хьа, цу дийнахьа миссел корзагӀа даьннадацар, йоах Иблис. Из Иблис ИбрахӀим-Пайхамар волча (Даьла салам хилда цунна) тӀадера, цо ИбрахӀим-Пайхамар юхаваккхар духьа аьлар, — хьона гаций хьайна хьалха дӀавадаш воӀа из воӀ волга, цун сибат хоза долга, цо боаккхаш бола гӀа хоза болга.

ИбрахӀим-Пайхамара (Даьла салам хилда цунна) аьлар йоах:

ГӀурба — бусалба наьха дезагӀа дола цӀай

Вайна ма харра, Дала Ше езъяь яйтача ханашта юкье, езагӀа йолча ханачухь да вай — гӀурбан бегтачухь да вай

бакъда из хоза волга, цо боаккхаш бола ког хоза болга, хӀаьта а Дала амар даьд сога, аьнна. ИбрахӀим-Пайхамара ше яхар дергдоацалга хайначул тӀехьагӀа, ХӀажар йолча дахар йоах из Иблис. «Хьа воӀ а ийца ИбрахӀим-Пайхамар дӀа ма вахарий, цун урс хьакха водаш ва хьона из», аьнна. ТӀаккха ХӀажаро аьлар йоах, — фу бахьан долаш ший воӀа урс хьокхаргдолаш ва из. Дала амар даьд шийга, яхаш ва из, аьннад Иблис. ТӀаккха аьлар йоах ХӀажаро: «Харц хӀамах Пайхамарага Дала амар дергдац, нагахьа санна Дала из аьннадале воӀ-м хӀана лацар аз, десе сай са а дӀалургда аз», — аьнна. Цул тӀехьагӀа а, ше догдиллачул тӀехьагӀа, ИсмаӀал волча тӀадера йоах, Иблис. Цо ИсмаӀалийга аьлар йоах, «гӀадваха ловзаш ва хьо, хьа даь бе боалла муши урси хьо ве дагадолаш бе дехка да хьона», аьнна. ТӀаккха ИсмаӀала аьлар йоах цунга: «Харц ма ле, са дас фу бахьан долаш сона урс хьокхаргдар», — аьнна.

Иблис аьлар йоах: «Дала шийга амар даьд яхаш ва хьона из». ТӀаккха ИсмаӀала аьлар йоах: «Дала яхачоа мутӀахьа ва со», — аьнна. Цул тӀехьагӀа, Иблис, цхьаькха цхьа хӀама ала деннача хана, ИсмаӀала кхера хьа а ийца кхера тега аьрда бӀарг тӀабаьккхар, йоах, Иблис. Цу хана денз важап даь да, Хьажий-цӀа вай дахача, кхерий тувсилга, ИсмаӀалас Иблис бӀарг баьккха моттиг я из кхерий тувсар.

Цул тӀехьагӀа, шоаш кхача безача ИбрахӀим-Пайхамари (Даьла салам хилда цунна) ИсмаӀали дӀакхаьчача, ИбрахӀим-Пайхамаро аьлар, йоах: «Са во, гӀанагӀа бӀаргадайнад сона айса хьона урс хьокхаш хилар, хӀанз хьайна хургдолча хӀаманга хьожаш хургва-кх хьо». ТӀаккха ИсмаӀала аьлар йоах: «Са да ИбрахӀим, хьайга Дала яхаш дар хьаделахь, цу Лакхан волча Дала аьннадале со сабар деш а волаш коравоагӀаргва хьона», — аьнна. Цигга ИбрахӀим-Пайхамара хайра йоах, ший дуӀанна жоп денналга, Даьлага ше кхайка а кхайка «Цена Ӏалам ергӀола дезалхо ва сона», аьннача хана. Далла хозастам а бир цо, хоастам баьчул тӀехьагӀа ИсмаӀалас аьлар йоах цунга: «Са да Ӏа сона урс хьакхалехьа цхьадола хӀамаш аргда аз хьога, се дӀавехкар дех аз хьога, Ӏа сона урс хьокхача хана тоха а венна айса хьона зе дар кхер со», — аьнна. «Ӏайха сона урс хьокхача хана са юхь лаьттангахьа ӀотӀаерзаелахь, из Ӏа ца дой вай шинне бӀаргаш вӀашка а этта, хьона сох къа а хийтта, Дала де яхар Ӏа кхоачаш ца дир кхер со», — аьнна. «Ӏайха урс хьокхача хана, са ций дӀа а кхийтта хьай барзкъа бӀех ма далийталахь, из хьа барзкъа бӀехденначул тӀехьагӀа Дала сайна лургбола маьл кӀезига хилар кхер со, из ций бӀарга а дайна, цунах сай нана гӀайгӀане яхар кхер со. Ӏайха хьокхаш дола урс ира а хилийталахь, сихха а хьакхалахь из

са лакаштӀехь, валар сихагӀа хургдолаш».

ТӀаккха ИбрахӀим-Пайхамара (Даьла салам хилда цунна) аьлар йоах: «Лакхан волча Дала аьннар хьакхоачашдара тӀехьа дика гӀо да-кх Ӏа сона дер», — аьнна.

Урс хьакха аьнна цо ИсмаӀал Ӏо а виллар, ший дегӀаца мел бола низ ӀотӀа а бахийта урс цун фортӀагӀа Ӏохьакхар, йоах цо, бакъда форт хьахоадаьйцар, йоах. Сигленашкеи лаьттенашкеи мел дола малейк цу гӀулакхх цецдаьнна ИбрахӀим-Пайхамара бӀарахьежаш лаьт-тад. Цу малейкашта а кхьметтел бӀарга ца йойташ урсаи фортӀагӀа юкье Дала пордув оттаяь хиннай, из урс латаргдоацаш. Из урс ӀотӀахьекхаш бӀаргадайна суждане Ӏолийгар йоах ше мел дола малейк.

Дала аьлар йоах тӀаккха: «Са лайна дӀабӀарахьажал, урс цо мишта хьекх ший дезалхо-чоа, Со раьза вир духьа цо урс мишта хьекх хьажал», — аьнна малейкашка, аьлар йоах.

Шийна урс дӀа ца малаттинга ИсмаӀалас аьлар йоах, «низагӀа санна хургвоацаш хьаваста со, урс чоагӀагӀа ӀотӀагӀаде, цӀаькхазза а хьакха из, малейкашта ховргдолаш Дала Шийна гарга вигга волча ИбрахӀим-Пайхамара воӀ Даьла амара мутӀахьа волга дӀаховргдолаш». ШозлагӀа а урс латанзар йоах. Дала пурам денна хиннадац цун фортӀах лата. Ший бе доалла урс ИбрахӀим-Пайхамара лосттадаь кхерах тега йоах, тӀаккха. Сов ира долаш из кхера

ахбаьккхар йоах цо. ТӀаккха Дала аьлар йоах: «Хьайна бӀаргадайна гӀа тахан хьатек-кхад Ӏа, тахан хьагучадаьлар Со раьзавеш хьо хилар, хьай воӀ везарал чоагӀагӀа Со раьза вар хержар Ӏа, из бахьанце дикадаьчарех дӀа а язвир хьо. Иштта дика деш мел волчоа, хьо кӀалхара ваккхарах тарра, бала тӀабеча кӀалхара боахаргба Оаха. Хала бала бар хьога бенар — дезалхо-чоа урс хьакха дезаш. Ясмалера ка хьабайтар оаха хьона, гӀурбана Адама воӀо бийна хинна, ИсмаӀала хьалхара из ба а бийта, из кӀалхара ваьккхар Оаха».

Цена нигат а долаш, Даьла духьа хилда вай гӀурба. ВӀаший кьинтӀера а даьнна, тӀехьа тӀайоагӀаца хана цена а долаш дӀадаха Дала низ лолба вайна.

Цаховчарна кердадаккха безам бар тха: гӀурба цена а хургдолаш, маьл дукхагӀа а хургболаш дувш дола хьайба мишта хила деса. Хьайба уне хила йиш яц, сакхат долаш ма-сала: кога астагӀа, бӀарг баьккха, лерг даьккха хила йиш яц. Довзаргдолаш лерг хоада-даь хиннадар аьнна хӀама дац. Гетгара гӀийла бежан хила йиш яц.

Бежан дале — шин шерал тӀехдаьнна хила деса, устагӀа бале — шоллагӀча шера чу хила бежа.

Газа — ши шу даьнна кхоалагӀа шу долаш хила еза.

Дала кьоабал долда вай гӀурба! Дала иман совдоаккхал-да вай!

Буро-Кіалерча бахархошца кхетаче йир, МВД болхлошеи хьакимашеи

Султыгнакьан Йоакъап

Буро-Кіалерча культура цІагІа бахархошца кхетаче дІайихьар, МВД болхлоши хьакимашеи. Дувца оттадир, тахан наха эггара чІоагІа дагадоаккараш. «ВІашагІкетаре дІа-хьа эцаш дийцар, тахан вай вахаре, эггара чІоагІа тІахьожам эшаш дола гІулакхаш.

Царех дар наркоманех лаьца дола дош. Хьоахадир, кьабстта цу зулама тІахьожам, ма хулла, чІоагІбе беза аьнна, цул совгІа, кагирхошта юкье дукхагІа кхетачеш дІакхьа еза цох хьадоалла вонаш дувцаш.

Наркотик лелаеш, наха юкье йоржаеш вола сар Іаьдалга дІавувца веза, вІалла хье ца луш. Ишттача наькьаца мара мохк цу дохьаж ценлургабц вайна. Иштта дийцар, наькьашкара правилаш лорацаряха хьахулача зуламех», — дийцар кхетаче хиннараша.

Уж тайпара вІашагІкетараш республике дІакхьар, лоархІаме да аьнна, соцам баьр МВД я. Цар хьоахадир, духьал наркоманен духьала лелабу тІом чІоагІбе беза аьнна.

Цу гІулакх хьокхавеннаца саго ший вахар доадаь ца Іеш, ший цІагІа мел болча наьха вахар толхаделга дІахайта деза кьонабарашта аьлар. Цу кхерамеча хІаман гаьна хила еза вай тІехье!

Цьаккха а кьахетам боацаш таІазара кІала бахьа беза, из зулам доаржаду кьаман моастагІий. Бахархоша белгалдаьчох, уж тайпара кхетачеш боккха пайда беш я тахан, цунга хьежжа, ма хулла, дукхагІа хила еза уж.

Дукха ха йоацаш, ишттача мугІарера кхетаче дІайихьар Илдарха-гІалий тІарча МВД болхлоша бахархошца.

Къаман хьалхара турпал

Овшанаькъан Султана Русланá еза цІи ялар

Іарчакхнаькъан Сали

Дерригача гІалгІай къаманна боккха кхаь, дуккхача хана денз сатийса дикахетар хилар 1982-ча шера, Овшанаькъан Султана Русланá Советски Союза Турпал яха цІи а луш, дошо седкьа баларах. Из цунна балара керттара бахьан дар, Афганистане ший интернационални декхар кхоачаш а деш, лирача тІема юкье коталонаш яхар, лай а воале а сагота воацаш, моастагІчоа духьаллаттар. Цу заман чухь со, «Сердало» газета корреспондент а волаш, республикан керттара

шахьар тІа вахар. Руслана да Ювсапа Султан-Хьамид а къаман керттара газета юртбоахама отдела кулгалхо вар.

Из еза-йоккха цІи а енна, цІавеначул тІехьагІа, из го а, цунца вІашагІкетар чакхдаккха а, цунна юкье дакьа лаца а ловш, дукха кьахьегамхой, студенташ, дешархой, Илманхой, хьехархой, журналисташ, кхьдола балхаш деш бола нах бар. Сола дагадоагІадох, Султана Руслан хилар Наьсарерча музее, «Сердало» газета редакце, Нохч-ГІалгІай телевидене, и. кх. дІ. Цу

тайпарча цьхан вІашагІкетаре даьккха да укх йоазонца шоана гу сурт а. Мехка турпал совгІа, цу тІара го йиш я телевидене гІалгІай редакцен йоккхагІйола редактор Мартазанаькъан Лейла, режиссёр Йовлой Рая, передачаш дагойта кийчъеш хинна Малсаганаькъан Тамара, промышленни отдела корреспондент Овшанаькъан Муса, кхьбараш. Цу юкьа Руслана мел хинна вІашагІкетараш дийца а варгвац.

Кхувш йоагІаца тІехьенна йІаьххача хана дика масал хинна дІаэттар цо хьабена никъ.

Тахан а дуккхача кагирхошта лов цох тара хила, шоай майралца, Даьхен ха тІа латтарца, деналца. Вай кьамах волча сага енна, эггара хьалхара турпала цІи яр из. Карарча хана 40 шу дзад къаман духьашхара турпал кхоллаенна. ХІаьта тахан из цІи еннарий мугІ дикка шербеннаб: Оздой Мурад, Малсаганаькъан Ахьмад, Кьоастой Ширвани, Іарапханаькъан Марем, Евкураанаькъан Ювназ-Бек, Кьоастой Абукар. ХІаьта а царна юкье Султан Руслан даим белгала хургва, эггара хьалхара вай къаман турпал хиларца.

Цар кьоастам баьб шоаш хьаэцаргІюлча профессен

«Кхоанарча вахаре билет» яхача проекте дакьа лацаро шоашта беннаца аьттонах, дувц вай мехкарча дешархоша

ГІазданаькъан Ахьмад

Дешара шу дІадоладелча юкье а яьккха, ший болх дІахьош я «Кхоанарча вахаре билет» яха, лоархІаме проект. Хьалха тха газета яздаьдар, цу программа юкье регионера кхо эзар бер да аьнна, хІаьта, керда хьехархой — навигатораш (60 совгІа сар) профориентологеи, профориентационни тохкамах дараши, тематически дешара пособешца дувзаденаьраши-Іомадеш ба. Из деррига царна эшарга, дІахо проект йоржаряра тІехьа. ЦМИТ «Реновация» яха кхуврч ба, проекта регионални оператор хинна латтар. РФ просвещени министерства я, из беркате проект хьакхолла, эггара хьалха дагадехар. Проекта оператор — Есин Ивана кулгалду, гуманитарни проект-тай фонд. «Кхоанарча вахаре билет» яха проект, Россе президента, Путин Владимира чІоагІонца дІахьош я. «ХІара бера аьттув» яхача федеральни проекте, «Дешар» яхача къаман проекте чубодаш ба из болх.

ДІадахаца шера проекте дакьа лоацаш хилар 1,2 эзар дешархой», — дийцар республикерча дешарахи Илмахи йолча министерстве. Цу про-

екте дакьа лацаро берашта малагІа пайда беннаб, тахка лаьрхІар оаха. Цар дийца цьхацадараш, тахан, газет дешарашта доззийта лов тхона. «Сога хьаьтгача, из проект, таханарча дийнахьа, геттара эшаш, лоархІаме я. МоллагІа дола хІама хьай бІаргашта гуш хьакхоллаш хилар, дег чу дукха хІама сомадоаккхаш да. Из проект бахьан долаш, тхона яйзай дуккха профессеш, хьалха вІалла дозваш ца хинна гІулакхаш, шоаш ма дарра, дозва аьттув хилар. Из бахьан долаш хургІйола професси хьахаржа тхона аттагІа да», — дийцар Назранерча №4 йолча ишкола дешархочо Толданаькъан Венера.

«Проекто сона гІо дир хургІйола професси хьахаржаш. Цу юкье дакьа лацар сона геттара эшаш дар, хІана аьлча, айса малагІа професси хержача дикагІа хургда ца ховш, шин гІулакха юкье кьоастам баь цаІ хьахаржа ца могош кхестар со. Тестах яйзача тІадам оттабир аз цу гІулакха тІехьа. ВІалла шеко а йоацаш хов сона хІанз, кьабстта сайна беркатегІа, дикагІа малагІа професси хургьа. Аз доккха баркал оал из проект хьакхоллаш кьахьийгарашта», — аьлар тха газетага Шолжа-пхьерча №1 йолча

ишкола дешархочо Льянанаькъан Алифас. Эггара чІоагІагІа ший вахаре шийна дагадаьллагчун тІехьа кьоастам бе аьттув белар цу проекто Эбарг-Юртарча №4 йолча ишколе дешаш йолча Хашенаькъан Хьаьдена.

«Информационни технологешцара гІулакх дезаделар сона яхаш дувц дешархочо. ГІалгІай мехкарча команда юкье йолаш со кхаьчар ерригача Россе просветительски ловзарашка ВДНХ, Москва. Из дар, бекарг бетта 17-ча, 18-ча деношка. Тха команда белгалтійир, Кьилбаседа Кавказа регионашта юкьера, эггара дикагІацарех я аьнна.

Россе моллагІа йолча пхье даха йиш йолаш, путевкаш елар тхона. «Кхоанарча вхаре билет» яхача проекто дог ура оттадир са. Аз кхетадир, дІахо йодача хана хоржаш йола професси информационни технологешца ювзаенна хила езалга. Из гІулакх дар сона чІоагІа дезаденнар». «Професси харжар дешархочун ший безамга, цун дикагІа хетачунга хьежжа хила деза. Ший дего кьоабалдеш дола хІама да саго хьаэца дезар. ХІаьта ер проект ший ханнахьа тхона кхаьча новкьостал да. ХІара дешархочун аьттув ба нийсача наькьа тІа вала, шийна дикагІа лелалурдгар

харжа. Тахан дукхагІабараша професси хоржаш дола гІулакх «са да лор ва, сох а лор хила веза» яхача оагІонца соцам беш хул. «Кхоанарча вахаре билет» яхача проекте гІолла, са дуккхача новкьосташа, шоаш хержаб шоашта дикагІа хургбола никъ. Сога хьаьтгача, хІара дешархочо ше хоржам бе безаш гІулакх да из», — аьлар Хьулхой Дале.

«Моажала бетта, проекта доакъашхошта юкье, цар профессионални начІал гучадоаккхаш бола болх дІахьоргба. Берашта, ма дарра, йовзаргья хІара профессен оагІонаш. Шоай кулгашца цьхаца хьаде эттача, дикагІа аьттув хургба цар хургІйола професси харжа. Хьалха латтараша тела заданеш кхоачашдеш дІахьоргба цар из болх. Массала-ший кулгашца коч тега аьттув хургба, 3D принтер чура макет арайоаккхаргья, иштта, Іомалурга программа код оттае, ший тайпара хоза даар кийчъде. Из деррига йисте даьлча, дешархошта хьалхадоккхаргда, тІехьагІа беркате хургдолаш, профессен юхьиг мишта дІайолае еза. МоллагІа йола професси аьттув бахьаш хила еза!» — аьлар тха газетага республикерча дешареи Илманеи министерстве.

14 ДОГЦИЕНА ГИУЛАКХ

Юрта
кулгалхочун
Год тохаш
Моттиг
нийсьелар

Султыгнакъян Йоакъап

ДжИайрахъа районерча прокуратура Год тохаш моттиг нийсьелар, ОльгатГерча кулгалхочун.

Прокуратура болхлоша дIабихъача тохкамо гучадаакхар, Iаьдало законо дIадеххача тайпара, юрта болхлой эшаш хилар, болх-моттигех дар дIахайта ца хилар. ДжИайрахъа районерча наха дIалаьчача болх-моттигех дар, ГКУ ха дезаш да болх боацарашта, моттигаш лахара тIехъа. Цу Гиулакх дар, ма дарра, ховш ца хилча шоай болх нийсса дIабайха моттув бац, болх ца хилара моттиг тоае гIерташ кIахъегарий. Тахан, ОльгатГерча юрт-даьна, Год техар из кIоачамбоацар бахъан.

30 шу хьалха денза лавтта дов
дIадаьккхар Илдарха-ГIалий тIа

Берданаькъан Лорс

Илдарха-ГIалий тIарча наха юкье, барт беш лелача комиссен аьттув баьлар, 30 шу хьалха денза юкье дов леладаь бахархой шоайла кулге бига.

Пхье дIайихъача кхетаче дийцар шоллагIча квартале

цу мугIаре дIадихъача белхех. ВIашагIкхетаре дийцар, дукха хана денз юкье доккха дов денна баьгIаца Гатенаькъани Хьулхойи вIаши кIинтIера баьнна, дов дIадаьккха хилар.

Из тайпара хIама довна тIара даьнна дIаоттар, цу шаккхе тайпан метгалехь, вай доккха доацача дерригача кIамаман док-

кха дика, беца кIахъ ба. Иштта дийцар, ухк тIехъарча хана, цу пхье, иштта доккха дов хинна моттиг йоацалга Даьла кIахъетамаца.

Из дийцар вIашагIкхетаре, наха юкье барт бе оарцагIьяьнна лелача комиссен доакъашхоцо Доврбиканаькъан Ийисас. Доакъашхоша кхайка-

рал ду нахага, доккхача довна тIа даьнна кIоаргдала тарлуча Гиулакхех лорале яхаш.

Вайдар зIамига кIам да, цунга хьежжа йоккха хало я, вай войла довнаш тIа дувлаш дахаш хилар. Аллаха лорадолда вай дерригаш, ше раьза воацача хIамаех!

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия на основании распоряжения Минимущества Ингушетии № 1519 от 04.07.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на который не разграничена.

Аукцион состоится в 11 ч. 00 мин. **12.08.2022 г.** по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч 00 мин. **8.07.2022 г.** по 11 ч 00 мин. **8.08.2022 г.** по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот №1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка государственная собственность на который не разграничена, категория земель - земли промышленности, энергетики, транспорта, связи, радиовещания, телевидения, информатики, земли для обеспечения космической деятельности, земли обороны, безопасности и земли иного специального назначения, вид разрешенного использования - объекты дорожного сервиса, цель использования - строительство автозаправочных станций, автомобильных моек, мастерские для обслуживания и ремонта автомобилей, кадастровый номер 06:02:0000013:330, площадь 5000 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, Сунженский муниципальный район, с.п.Нестеровское, вдоль автодороги ФАД «Кавказ».

Ограничения в отношении земельного участка пред-

усмотрены статьями 56, 56.1 Земельного кодекса Российской Федерации.

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства указаны в извещении о проведении аукциона.

Технические условия подключения (технологического присоединения) к сетям инженерно-технического обеспечения.

Технические условия для присоединения к электрическим сетям филиала ПАО «Россети Северный Кавказ» - «Ингушэнерго» установлены письмом № 1.21/1624-исх от 08.12.2021 г.

Тех условия на водоснабжение предусмотрены письмом Администрации с.п. Нестеровское Сунженского муниципального района № 54 от 22.02.2022г.

Технические условия на газоснабжение предусмотрены письмом № 76/1 от 02.02.2022г. АО «Газпром газораспределение Назрань».

(тех условия размещены на сайте torgi.gov.ru, так же с ними можно ознакомиться, обратившись к организатору торгов)

Срок аренды: 10 лет 8 месяцев.

Начальная цена (ежегодный размер арендной платы): (3%) 63975,56 руб.

Шаг аукциона (3%): 1919,27 руб.

Задаток: 63975,56 руб.

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земель-

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды земельного участка с кадастровым номером 06:01:0000003:4613, общей площадью 560 000 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, Малгобекский муниципальный район, с.п. Сагопши, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Утерянный аттестат №00624008034432, выданный ГБОУ гимназия №1 г. Карабулак в 2006 г. на имя Кадиева Исмаила Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №2351681, выданный СОШ №29 с.п. Средние Ачалуки в 2006 г. на имя Чаниева Вахи Руслановича, считать недействительным.

Граждане и (или) крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных земельных участков, имеют право в течение тридцати дней, соответственно со дня опубликования и размещения извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка.

Заявления принимаются по адресу: 386101, Респу-

Утерянный аттестат А №0335670, выданный СОШ №2 с.п. Плиево в 1997 г. на имя Барахоевой Сахират Хусейновны, считать недействительным.

Утерянный аттестат Б №6544740, выданный СОШ №2 г. Назрани в 2004 г. на имя Даскиева Илеза Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат АС №044442, выданный

ных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г. НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, корр. счет 40102 810 3 4537 0000027, казначейский счет 0322 2643 2600 0000 1400, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия /УФК по Республике Ингушетия/г.Магас, лицевой счет 05142144540, КБК 163 111 05013 05 0000 120. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»)

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Задатки лицам, участвовавшим в аукционе, но не победившим в нем, возвращаются в течение 3 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Внесенный задаток заявителю, не допущенному к участию в аукционе, возвращается в течение трех рабочих дней со дня оформления протокола приема заявок на участие в аукционе.

Аукцион является открытым по составу участников и проводится организатором аукциона в присутствии аукционной комиссии и участников аукциона (их представителей).

Аукцион проводится путем повышения начальной (минимальной) цены договора (цены лота), указанной в Извещении о проведении открытого аукциона, на «шаг аукциона».

Победителем аукциона признается участник аукциона, предложивший наибольший размер ежегодной арендной платы за земельный участок.

блика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70, этаж 2, контактный телефон: 8(8734) 77-11-30.

Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений - 09:00, 08.07.2022 г., дата окончания приема заявлений - 18:00, 08.08.2022 г.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

СШ №1 с. Кантышево в 1994 г. на имя Гадиевой Мадины Беслановны, считать недействительным.

Утерянный диплом СБ №6100803, выданный Гуманитарно-техническим колледжем г. Назрани в 2005 г. на имя Хаджиевой Хеды Хожаммадовны, считать недействительным.

Биашеренга долхаш

Мишта хьахулар журналисташ?

Иарчакхнакьан Сали

Укх деношка 40 шу дуз, йаьххача хана вай къаман кепаюозонца бувзабнна хинна цъацабола журналисташ кхоллабнна. Из мишта хилар, малаш бар глалгай журналистий мугларашта цу хана юкьебаьккараш, дувца лов сона даьха доацача укх йоозонца.

1982 шу юкьекхьаьчадар. Цу хана газета редакце къаьхьегаш хиннараш дукхагьа къаьна, вай Сибрера цъадаьккача хана денз, болх беш хьабоагьа нах бар. Хьаьта лакхе хьаохадаьча шера, кьезиг-кьезига кагий нах балха аха баьлар редакце. Эггара хьалха из никъ хьабийллар Овшанакьан (Гаьгенакьан) Хьава яр. Малача наха юкье эггара зламагьа со вар. Цига со балха вахача хана, са диза 23 шу мара даьннадаьлар. Цул тлехьагьа вера Шеденакьан Сулумбика Хьусен, тлакка — Вешкаранакьан Султана Мухьмад. Цу шинне а цьераш дика йовзаш я аьнна хет сона вай республике. Бакьда цу гаьнарча шерашка уж а со а малав ховш, наггахьа саг вацар. Кьетта болх бе дьадолалуш мара даьлар тхо. Амма кьоаламца къаьхьегаш а наьна метгала язде ховш а вар тхоч хларавар. Из дар газете болх беча саг дукхагьа ха деза а керттара а хлама. Цудухьа тхо мегаш а эшаш а дар редакце. Тхо кхоккхе а СССР журналистий Союзе дьаэца деза

яха хабар хьаьдетталора тхоч каст-каста. Теша-м тешацар, совсиха дьаэцаргда аьлча. Аз редакце болх бу цьа шу совгьа ха мара яцар, вокхар къаьхьегаш хьа а кьезигагьа зама яр. Хозаш хинна хабараш бокьонца бакьхинна дьаайттар цьан дийнахьа. Редакце дьаэзбаь мел бола журналисташ гулбелар керттара редактора кабинетте. Уж иштта вьашагькхетара бахьан дар, кагий нах, мехка журналистий Союзе хургоболаш, дьаэцар. Цьан дийнахьа журналистий мугларашка эттар тхо кхоккхе а. Шевар бе-беча отдалашка къаьхьегаш вар: Шеденакьан Хьусен — каьхатий отдела кулгалхо, Вешкаранакьан Мухьмад — партийни вахара отдела корреспондент, со — культура отдела корреспондент.

Хана сибеннабар-те къаьна журналисташ, тхо шоай мугларашта юкьедига? Цар кхетадаьлар, йоозон говзал юмае ца езаш, тхо болх бе могоьрдолаш долга. Дьахо эшаш хиннар дар, тха болх дикагьа дьаьлоргоболаш, боккхагьчар го деш хилар. Из цар даиман теркалдора, могоаш дола новкьостал дора кьонача корреспонденташта. Йоазув де ховьрдолаш тхоаш хилар, оаха дьахайтадар эггара хьалха кепатехача статьяшка, корреспондентцешка, репортажашка, интервьюшка, очеркашка гьолла.

Хилар йоккха кхетаче. Тахан мо дагадоагьа сона, керттара редактора кабинетте гьалгай

сийдола журналисташ баьгьа: Куркиев Хьадиса Солсбик, Лананакьан Керам-Хьажий Муштафа, Тебой Габазбика Тухан, Овшанакьан Ювсапа Султан-Хьамид, Котанакьан Саладали Султангири, Хамхой Мусе Муштафа, Пхьилекьонгий Аьдалгире Ахьмад, Кьоастой Махьмада Башир, Абаьданакьан Воахлана Бек, иштта кхьа дьахо. Журналистий Союзе дьаэца оттадаьча тхона дош делар, дийцар малагьа дог-уйла долаш хержаб кепайоозонца бувзабнна никъ. Массавар, раьза хинна, дьаийцар тхо шоай мугларашка. Дьахо каьхаташ Москве Юдахьийта дезаш дар, цигара хьаьзде а, хьалдайтта а дезар тхо журналисташ хилара тешал деш дола билеташ. 1982 шера декабрь бетта тхо кхо саг чакхьаьлар мехка столице а. СССР журналистий Союзе правлене председатела кулг яздаь дар тхона кхьаьннена а цьан дийнахьа хьаденна билеташ. Са билета номер яр 80691. Из тхона доккха цьай дар. «СССР журналистий Союз» аьнна, яздаьдар цар беттагаргаш тьа, дошо хий даьккхача алапашка. Бьаргадайча, ше лоархьийташ, цьенхашта хетийташ, дар цун куц. Дукхазара хьаьна нийсвеннавар тхо кхоь, газете болх беча юкьа, хьаьта а из билет, даха деза а цадезача а хьалдоахаш, нахага дьаьхьокхаш, цу наькьаца тхоаш лархьийта гьертташ, оамал яцар тха.

Дика беркате хилар са новкьостий вахара наькьаш: Шеденакьан Сулумбика Хьусен «Ингушетия», «Сердало» яхача газетий керттара редактор хилар, вай республика хьаьйчул тлехьагьа. Вешкаранакьан Султана Мухьмад «Лоаман Гуйре» («Мавгьлоам») яхача литературни альманаха керттара редактор, цул тлехьагьа къаман йоозанхой Союзе правлене председател хилар. Са а, газетара дьаваха везаш, гьулакх эттар. Нохч-Гьалгай республика йоххалца, Шолжа-Гьалий тьа книжни издательстве къаьхийгар аз; корректор, массово-политически литературни редактор, дешара-методически литературни редактор волаш.

Ха сиха йода. Тахан 40 шу даьннад тхо, журналисташ хинна, болх бе дьадоладенна. Журналистий стаж а из мисел хул тха тлакка. Цьа хлама да сона чьоагьа хала хеташ, са новкьостий тахан боацаш ба. Хьаьта а дика журналисташ болаш, къаман вахаре белгалара никъ дьа а хьош, чакхьаьлар уж.

Журналистий билеташ шозза-кхозза яхар мо, хувцаденнад цул тлехьагьа, амма эггара хьалха хьаденна хиннар, бесаздаьннадале а, цьаьдола йоазув дайнадале а, бочагьа а хьамсагьа а хет, хлана аьлча цунгара дьайолаеннаяр са а са новкьостий а кхоллама наькьа юхьагаш.

Кхьча паччахьа карара вахархо, бокьонах доацаш, учете оттаваь хилар гучадаьннад Гьалгайчен столице

Султыгнакьан Йоакьап

Магас-пхье Гьалгайчен полице гучадаьккхар, кхьча паччахьалкхен вахархо, из Иеш волча Росийски Федерацие доозон тьа нийса доацача тайпара учете оттаваь хилар, аьнна хоам бир «Сердало» газетата, региона бокьонашлораеча боахама пресс-служба.

Хоам бу, 2022 шера, мангала бетта 30-ча дийнахьа, Магас-пхье Гьолла йолча Россе МВД Отделене болхлоша, шоай балха дехар «Не-легал-2022» операцех кхоачашдеш болча хана, гучадаьккхар, моттигерча цьан вахархо бокьонах доацаш, Азербайджана Республика вахархо миграционни учете оттаваь хилар.

Цу саго даьр РФ УК 322 статьякх лоархьаш дола зулам да, из бахьан долаш цунна таьазар доагьаш. Из хила тарлу, ахчанца дувзадича, доккха гьод е кхьидола доккхагьа таьазар.

Хьалхагьа «Сердало» газето хоам баьбар, региона кхьвола вахархо из мо дола зулам дарах лаьцав аьнна, цо а Узбекистана ши вахархо Илдарха-Гьалий тьа учете оттаваьлар.

Вежарий-Юрта яьнна цьа йоаеш хилар пожарникаш

Султыгнакьан Йоакьап

Вежарий-Юрта, 12 гектарага кхоачача лаьттан доозон тьа, дьа-хьа яхар цьа.

Цьа машини пхи саги оарцагьабаьха дьайоайр цьа.

Даьла къахетамаца, сага зе даь моттиг яц. МЧС болхлоша тохкаш латт из гьулакх.

Дьабихьача белхо гучадоаккхаргда, цьа ялара бахьан. Дукха ха йоацаш, иштта, Назранерча Тенистая оалача ураме, лотабнна цьен тхов

боабе баха хилар пожарникаш.

МЧС кхайкарал ду нахага! Ахкан ха хьаьлча наха дукха цьераш етт шоай коашка санна, ара салага Юхайшача моттигашка а. Бокьала а, миччахьа оашош из цьа йийзаяле, шоаш-

та тлехьа из дьайоайи мара кьайла ма довла!

Ара йийза цьа сиха дьа-хьа ярж. Михо сийг дьабихьача, наьха цьеношта а доккха зенаш деш, хатар хила йиш я цох. Цьераца гьулакх тесса ма леладе

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общественная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Росохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в
компьютерном центре редакции
газеты «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
6 июля 2022 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диалитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Ингушский «Ангушт» на выезде сыграет против «УОР-Дагестан»

Лорс Бердов

Сегодня, 6 июля, на-зрановский «Ангушт» в рамках Первенства 3 лиги ЮФО-СКФО проведет матч против каспийского «УОР-Дагестан». Игра пройдет вечером в Махачкале на стадионе «Труд».

Напомним, что в домашней встрече наши футболисты выиграли у каспийцев со счетом 1:0. В турнирной таблице сегодняшние соперники располагаются следующим образом: после шести игр «УОР-Дагестан» с 13 очками занимает первую строчку, а «Ангушт» с семью очками после 4 сыгранных матчей занимает пятую позицию. Посмотрим, удастся ли нашим футболистам сократить этот разрыв.

Ингушский борец стал призером турнира на призы братьев Самургашевых

Адам Алиханов

20-й юбилейный Международный турнир по спортивной борьбе на призы братьев Самургашевых завершился на днях в Ростове-на-Дону. Традиционные состязания собрали вокруг себя свыше 400 борцов из 40 регионов страны и ближнего зарубежья.

Представлявший на турнире Ингушетию борец греко-римского стиля Мурад Яндиев занял на соревнованиях второе место. Он выступал в весовой категории до 45 килограммов. Оспаривая выход в финал, он одолел действующего призера Первенства России. Однако, в решающей схватке уступил сопернику из Чечни.

«На эти соревнования было заявлено четыре спортсмена из Ингушетии, все они представляли спортивный клуб «Ади Ахмад». К сожалению, до финала дошел только один наш спортсмен. Нам есть к чему стремиться, есть над чем поработать. Дальше больше... Поздравляю тренеров и желаю еще больше победных соревнований нашим спортсменам», — прокомментировал итоги турнира для нашей сборной президент Федерации спортивной борьбы РИ Руслан Белхароев.

Галггайчера школьника, Якуте длайхьяча лоламеча латара, котало яккхар

Таьлаханаькъан Адам

Якутске лоламе латара Еригроссе турнир длайхьяр школьникашта юкье, «Железные дороги Якутии» акционерни компане призах.

Моттигерча цихезача СССР

спорта мастера Пинигин Павла хетагья яр из, цига дак'алоацаш галггай спортсменаш а бар.

Царех цхьанне дошо май-дилг яккхар цу яхьяшка.

«Чингиз» спортивни клубе Юмавеннача Поалонкой Иалихана, дикача толамца гойтар ше коталонга кхоачаш

хилар. Из 35 кг дозал долаш, турнира котвалархо хилар. Дошув даккхара т'акхувш, ялхазза лата вийзар к'юнача спортсмена, цига х'ара латаре 10:0 йолаш кот а воалар. Иштта дика толамаш дахарах цунна деннад, «За лучшую технику» яха, лаьрхх'а дола совг'ат.

Якуте длайхья яхьяш, чоаг'а хьяжа догдоаг'аргдолча оаг'орахья яр. Цига гулвеннавар 600 к'юна спортсмен. Уж баьккабар: Якутера, Бурятера Приморски, Хабаровски краера, Еврейски автономни округера, Иркутски областера, Монголера, Казахстанера, Беларуссера.

Ворх'и галггай тхэквондист котваьлар Нальчике

Берданаькъан Лорс

Укх деношка йистеялар, «Дети Кавказа» ц'и йолаш, Нальчике длайхья хинна Еригроссе тхэквондох йола яхьяш

Галггайчен спорта Министрства хоам бечча бесса, Россе тайп-тайпарча регионнашкара цига дак'алоацаш 300 спортсмен вар.

Галггайчера тхэквондисташ, цу яхьяшка, ворх'и май-

дилг яккхар. Царех шиь дошо, шиь дото, кхоь геза.

Дикаг'а дола толамаш даьхачарех ба: К'ямурзой Мухьмад, Бизенаькъан Са'ад. Цар даьхар дошо совг'аташ. Шоллаг'а моттиг яккхар

Хидиранаькъан Абу-Бакара, Чуранаькъан Ибра'ама. Геза совг'ат даьккхар Тиймарзанаькъан Дамира, Овшанаькъан Мухьмад-Амина.